

Козацький квест «Пропала булава»

МЕТА КВЕСТУ:

- виховання учнів у дусі відданості Батьківщині та українському народу на засадах національної гідності, високої самосвідомості та активної громадянської позиції, виховання в дітей інтересу до української народної спадщини, зокрема до історії козацтва;
- систематизація та узагальнення знань, отриманих на уроках історії, української літератури;
- формування в учнів високих морально-психологічних якостей - рішучості, наполегливості, дисциплінованості та ініціативності, навичок працювати у команді, згуртованості в учнівських колективах;
- організація змістовного дозвілля учнів.

УЧАСНИКИ: команди учнів 8-9 класів

ТРИВАЛІСТЬ КВЕСТУ: 1 година.

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ: приміщення школи (кабінети, бібліотека, учительська, спортивний зал, актові зали, обслуговуючої праці, української мови, історії, англ. мови).

ОБЛАДНАННЯ:

- козацький костюм (може бути одягнений на манекені),
- інвентар для естафети,
- пазли картини І.Репіна «Запорожці пишуть листа турецькому султану»,
- карта України без назв областей та окремо надруковані і розрізані назви областей;
- назви козацьких речей та їх зображення;
- 10 маршрутних листів для координаторів станцій;
- маршрутні листи для команд;
- булава;
- ватмани, фарби, кольорові олівці, фломастери.

ПІДГОТОВКА ДО КВЕСТУ:

- розробити завдання;
- дібрати реквізити;
- облаштувати навчальні кабінети, у яких проводитиметься кожен з етапів квесту;
- роз'яснити учням правила квесту;
- дати попередні завдання учасникам квесту.

ОРГАНІЗАЦІЯ КВЕСТУ:

- про проведення змагання потрібно повідомити учнів, батьків і вчителів, окреслити його тему та особливості проведення;
- кількість станцій має перевищувати кількість команд для того, щоб уникнути зіткнення команд на одній станції та витрачання часу;

- на кожній станції має бути доросла людина - ведучий, який слідкує за виконанням завдання на станції, оцінює правильність виконання та віддає команді конверт з наступною загадкою;
- слід визначити кількість і склад команд (роїв), що братимуть участь у квесті;
- рівень складності завдань, які розв'язуватимуть під час квесту учасники команд, має відповідати їхньому віку;
- дати учасникам квесту завдання: придумати для команд (роїв) назви, гасло і обрати капітанів (ройових);
- придумати однострій та відзначку;
- вивчити козацьку пісню;
- вивчити елементи стройової підготовки.

Правила квесту.

1. Всі учасники квесту діляться на команди (рої), обирається капітан (ройовий).
2. Кожна команда отримує свій маршрутний лист (зразок маршрутного листа у Додатку 1) і проходить станції згідно свого маршруту.
3. Координатори на кожній станції, після виконання завдання, роблять відмітку у маршрутному листі (час виконання завдання або кількість набраних балів).
4. Квестери повинні дотримуватись правил гри.
5. Для того, щоб команда стала переможцем, усім її членам потрібно першими пройти усі «зупинки», виконати завдання правильно і якомога швидше та дістатися фінішу.
6. Завдання від координатора квесту команда отримає лише тоді, коли усі її члени будуть присутні на пункті! Тому не відставай і допомагай іншим!
7. Якщо команда не має відповіді або відповідає неправильно, є можливість «купити» підказку, виконавши творче завдання, наприклад, розказати улюблений вірш (кожним учасником).
8. За кожне виконане завдання команди отримують від 5 до 10 балів у залежності від складності та «ціни» запитання. Координатор фіксуватиме командний залік у маршрутному листі рою та в маршрутному листі координатора (зразок маршрутного листа координатора у Додатку 2).
9. Після проходження 10 станції команда повинна здати маршрутний лист координаторам гри. Перша команда, яка виконала всі завдання, отримає підказку про місце знаходження булави.

МАРШРУТНИЙ ЛИСТ (СТАНЦІЇ):

1. «Стройова підготовка» (місце проведення – рекреація біля 1-х класів).
2. «Вірю-не вірю» (місце проведення – кабінет історії).
3. «Чумацький шлях» (місце проведення – кабінет української мови).
4. «Мистецька (пазл)» (місце проведення – учительська).

5. «Мистецька (художники)» (місце проведення – кабінет психології).
6. «Театральна (одягнути костюм)» (місце проведення – актова зала).
7. «Спортивна» (місце проведення – спортивний зал).
8. «Козацькі прізвища» (місце проведення – бібліотека).
9. «Влуч у ціль» (місце проведення – кабінет ЗВ).
- 10.«Гонка за лідером» (кабінет трудового навчання).

Завдання для кожної станції у Додатку 3.

Сценарій проведення козацького квесту «Пропала булава».

Звучить козацький марш. На майданчик виходять стройовим кроком рої-учасники квесту.

1 ведучий: Дорогі діти й шановні дорослі! Сьогодні, напередодні Дня українського козацтва та Дня захисника України, ми проводимо Козацький квест «Пропала булава»

2 ведучий: Ми зібралися, щоб переконатися, що ми є нащадками славного козацького роду, що в наших жилах тече кров сміливих, відважних, розумних людей – вільних козаків.

1 ведучий: Указом Президента України 14 жовтня оголошено Днем українського козацтва. Це свято дуже важливе для нашого народу, адже козацтво відіграло вирішальну роль у становленні нашої держави.

2 ведучий: Народ будь-якої країни береже спогади про власне минуле, пишається своєю історією, перекази про звитяжні вчинки предків передаються із покоління в покоління.

1 ведучий: Для святкування Дня українського козацтва не випадково обрано День святої Покрови, бо вона здавна була покровителькою козаків.

2 ведучий: Отже, розпочинаємо наш квест. Вам доведеться пройти через десять випробувань. Це стільки, скільки було колись порогів на Дніпрі. В давні часи ці пороги були страшною перешкодою на шляху до того, хто плив Дніпром на Січ. Вважалося, що справжнім козаком може зватися лише той, хто пройшов хоч раз у житті через пороги.

1 ведучий: Отож, шановні учасники, правила квесту!

1. Всі учасники квесту діляться на команди (рої), обирається капітан (ройовий).
2. Кожна команда отримує свій маршрутний лист і проходить станції згідно свого маршруту.
3. Координатори на кожній станції, після виконання завдання, роблять відмітку у маршрутному листі (час виконання завдання або кількість набраних балів).

4. Квестери повинні дотримуватись правил гри.
 5. Для того, щоб команда стала переможцем, усім її членам потрібно першими пройти усі «зупинки», виконати завдання правильно і якомога швидше та дістатися фінішу.
 6. Завдання від координатора квесту команда отримає лише тоді, коли усі її члени будуть присутні на пункті! Тому не відставай і допомагай іншим!
 7. Якщо команда не має відповіді або відповідає неправильно, є можливість «купити» підказку, виконавши творче завдання, наприклад, розказати улюблений вірш (кожним учасником).
 8. За кожне виконане завдання команди отримують від 5 до 10 балів у залежності від складності та «ціни» запитання. Координатор фіксуватиме командний залік.
9. Після проходження 10 станції команда повинна здати маршрутний лист координаторам гри. Перша команда, яка виконала всі завдання, отримає підказку про місце знаходження булав.

Гетьман (вчитель ЗВ): Сини мої, козаки! Я, гетьман козацького війська, наказую провести змагання шести роїв, щоб підняти бойовий дух і мудрість нашого козацтва! Ройові, шикуйте рої!

Представлення роїв (кожен рій представляє назву, девіз), оцінювання однострою.

1 ведучий: А знаєте, козаки, на що йдете!?

Козаки: Знаємо!

2 ведучий: А знаєте, що можете програти?

Козаки: Не біда!

2 ведучий: Дозвольте представити журі (на кожному етапі 1 вчитель).

1 ведучий: Бажаємо всім учасникам вдалих стартів і наполегливої боротьби у змаганнях, козацького вишколу, гарту, доброго настрою і чудових вражень від нашої спільної праці, перемоги і миру!

2 ведучий: Ройові, отримайте маршрутні листи.

Ройові отримують маршрутні листи і рої приступають до виконання завдань квесту.

1 ведучий: Ось і закінчився наш конкурс. Козаки, на сцену!

Звучить марш. Журі підводить підсумки. Переможці отримують нагороди: грамоти, Булаву.

2 ведучий: Наша пам'ять про славне минуле українського війська повинна завжди підкріплюватися добрими та корисними справами. Ми, як і козаки, маємо залишити в житті по собі добрий слід.

1 ведучий: Ми роду козацького діти,
Ми любимо сонце і квіти.
І сонце нам шле свій привіт.
Ми роду козацького діти.
Землі український привіт.

Разом: Хай козацькому роду не буде переводу!

2 ведучий: Слава Україні! (Відповідь – Героям Слава!)

1 ведучий: Українському козацтву слава!
(Всі учасники – Слава! Слава! Слава!)

Додатки

Додаток 1

Зразок маршрутного листа рою

Маршрутний лист рою 9 класу.

Розшифруйте назви кабінетів та зупинок, в яких ви будете виконувати завдання квесту. Будьте уважними! Удачі Вам!

1.

Ваша перша зупинка – кабінет, назва якого зашифрована у вірші:

Захисник України – почесне звання,

Тут вміння потрібні і добрі знання.

У кабінеті навчать всіх військових законів,

Маршем пройтися від школи додому.

(Спортивна зала).

2.

У цьому шкільному приміщенні відбувається багато загадкових подій: звучать голоси різних героїв та персонажів, відомі світові музичні хіти переспівувалися і не один раз неповторними голосистими учнями нашої школи, тут проходять безкінечні репетиції, один раз на рік сюди можуть завітати Дід Мороз та Снігуронька. Знайдіть це місце в нашій школі.

(Хол школи, де заходи проходять).

3.

Кабінет у нашій школі, де ви можете знайти струнно-клавішний музичний інструмент з ударним (молоточковим) способом звуковидобування, створений спеціально для кімнатного музикування в невеликих приміщеннях. Цей музичний інструмент має 52 білих та 36 чорних А ще в цьому кабінеті знаходяться педагоги, з якими ви в любий момент можете поговорити « по душам».

(Кабінет англійської мови).

4.

Цей вірш, козаки та берегині, вам підкаже дорогу до потрібної вам станції. Читайте та будьте УВАЖНИМИ!

Браття, єдина вам подруга – воля,
І честь козаку – то є рідна сестра.
Буде, козаче, буде щасливою доля,
Ланцюг розірвати настала пора.
І сонце засяє промінням яскравим.
Одна лише кличе в дорогу мета:
То - воля, якій ми співаємо славу,
Енергію нам подарує віра свята!
Козаче, у тебе країна єдина,
А зветься вона свята Україна!!!

(Бібліотека)

5.

Стіни цього шкільного приміщення, мабуть, найбільше у всій школі мали змогу чути дитячих вигуків : « Давай! Швидшее!!», «Ура! Ура! УРАААА!!», «УУУУУ!!», «Молодці! Молодці! Молодці!». А ще розшифруйте ім'я, по батькові та прізвище вчителя, який найчастіше буває в даному приміщенні.

ЛПОВА ИЧОВЯК ШОМЕТОКНИ

Удачі вам!)))

(Спортзал, вчитель фізичної культури-Павло Якович Тимошенко).

6.

Як вам відомо з уроків української мови, слово складається із морфем. Це – корінь, префікс, суфікс та закінчення. Складіть із даних морфем слово, назву шкільного приміщення, в яке вам потрібно якнайшвидше дістатися для виконання наступного завдання квесту.

-И-, -СЬК-, УЧ-, -ТЕЛЬ-, -А
(Учительська).

7.

Є місто у школі – не схоже на клас,
Де виробів різних незмінний багаж
Та Муза натхнення працює невпинно,
Даруючи кожному щастя хвилини.

Там мрія живе про улюблене діло,
Це МІСТО ЗАКОХАНИХ В ПРАЦЮ й умілих.
Постійно вирують там творчі ідеї,
А витворам рук тих позаздрять в музеях.
Живуть там чарівнії різні клубочки,
Які в візерунки складаються точно:
Картини, панно, серветки й дрібнички –
Всілякі роботи лежать на полицях.

Також люблять там куховарить, в'язати
І вироби гарні з тканини зшивати,
Плести, прасувати і бісер низати...
Своїми руками там робиться свято.

У такому чарівному кабінеті наступна ваша зупинка із завданнями))
Щастя вам!))
(Кабінет трудового навчання).

8.

Шановні козаки та берегині! Щоб знайти місце проведення даного етапу квесту, ми підготували для вас повідомлення про нього. Але... Трапилась маленька неприємність, у посланні загубилися усі голосні. Але ж ви не злякаєтесь такої перешкоди)) Розшифруйте послання та прямуйте швидше виконувати завдання))

НЙСПРТНІШ КЗК Т БРГН! ШВДШ БЖТЬ ДО РКРЦ ДЕ НВЧТЬС 2 КЛС! ТМ
ВС З НТПРПІННМ ЧКТЬ!!

УДАЧІ ВАМ!!!!))

(Рекреація, де навчається 2 клас).

9.

Місце проведення наступного етапу – кабінет, у якому вивчають предмет, описаний у вірші:

Наука ця — це пройдене життя,
Та без минулого немає майбуття.
Для того ми предмет оцей вивчаєм,
І краще рідну землю нашу знаєм.

(Кабінет історії).

10.

Тут муза над вами окрилено літає,
граматика і лексика тут проживає.

Прямуйте швидше ви в цей кабінет,
Там знайдете Шевченка ви портрет!

(Кабінет української мови та літератури).

Маршрутний лист рою _____ класу

Назва рою _____

Ройовий _____

№ станції	Кількість балів	Час	Координатор станції	Примітки
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Зразок маршрутного листа координатора станції

Маршрутний лист для координатора станції «Гонка за лідером»

Координатор _____

[illegible]

Завдання для станцій

1. Станція «Стройова підготовка»

Правильно виконати елементи муштрового впоряду (7 (8) балів).

5-8 класи

1. Вихід, шиккування рою.
2. Рапорт ройового.
3. Виконання команд «Рівняйсь», «Струнко».
4. Повороти на місці (праворуч, ліворуч, кругом).
5. Перешикування з 1 шеренги у 2 (і навпаки).
6. Рух стройовим кроком.
7. Стройова пісня.

9-11 класи

1. Вихід, шиккування рою.
2. Рапорт ройового.
3. Виконання команд «Рівняйсь», «Струнко».
4. Повороти на місці (праворуч, ліворуч, кругом).
5. Перешикування з 1 шеренги у 2 (і навпаки).
6. Рух стройовим кроком.
7. Стройова пісня.
8. Розмикання, змикання.

2. Станція «Вірю – не вірю»

На цій станції зачитується коротка інформація, а учасники повинні відповісти лише одним словом «вірю» або «не вірю» (10 балів).

5-7 класи

- 1) Козаки не мали права одружуватись (не вірю, запорозьке військо ділилося на січових і тих, хто жив у зимівниках. Січовики були люди безшлюбні, а зимівники мали сім'ю, займалися господарством, а усі разом вони складали одне військо).
- 2) До українських козацьких загонів міг приєднатися чоловік будь-якої національності і роду-племені, прийнявши козацькі звичаї та перейшовши в православну віру (вірю).
- 3) Число козаків у курені складало 200 чоловік (не вірю, у різні часи було різним – від кількох десятків до сотні).
- 4) На козацьких чайках, крім веслярів могли розміститися 50-70 озброєних козаків та 2-4 невеликі гармати, порох, свинець, ядра, харчові продукти (вірю).

- 5) Дмитро Байда-Вишневецький був завзятим воїном і великим полководцем. Одну з перемог над ворогом він здобув навіть жодного разу не змахнувши шаблею! (вірю).
- 6) Вантажні вітрильні судна прибережного плавання козаки називали дубами(дуб) (вірю).
- 7) Військо Запорозьке зазвичай поділялося на 38 куренів (частин війська) (вірю).
- 8) Іван Підкова отримав таке прізвище тому, що вмів кувати підкови для коней (не вірю, мав рідкісну фізичну силу: запросто міг розгинати підкови).
- 9) Військова старшина – кошовий отаман, суддя, писар, осавул – мали окреме від простих козаків житло (не вірю, вони обідали й спали у своїх куренях разом з простими козаками).
- 10) Козацький табір з возів був не тільки неприступною фортецею в обороні, але й засобом пересування війська й атаки (вірю).

Бонусні питання:

1. Коли у козака народжувався син, то батько сипав у купіль порошу, - щоб син був хоробрий і твердий (вірю).
2. Найважливіші козацькі клейноди це – корогва, бунчук, пірнач, литаври, печатка (вірю).

8-11 класи

- 1) Поява реєстрових козаків тісно пов'язана з іменем Самійла Кішки (вірю).
- 2) Особливо ганебним злочином у козацькі часи вважалася зрада кохання, зрада дружині. Народний осуд цього явища був викликаний тим, що людина, непорядна в особистому житті, не може прислужитися своїй землі, Вітчизні. Якщо хтось здатний зрадити близьку людину, то він зрадить і Батьківщину (вірю).
- 3) У гетьмана Хмельницького було два імені (вірю, Зіновій і Богдан).
- 4) Коли у козака народжувався син, то батько сипав у купіль порошу, - щоб син був хоробрий і твердий (вірю).
- 5) Син Богдана Хмельницького Юрій став гетьманом у 16 років (вірю).
- 6) Гетьман Іван Мазепа був чудовим знавцем літератури і власником найкращої в ті часи в Україні бібліотеки (вірю).
- 7) Найперша у світі демократична Конституція, складена Пилипом Орликом мала назву «Пакт і конституція прав і вольностей Війська Запорозького» (вірю).
- 8) Дмитро Вишневецький був першим гетьманом запорожців і засновником першої столиці Війська Запорозького (вірю).
- 9) Сьогодні, рухаючись по Дніпру, можна зустріти знамениті дев'ять порогів: Козацький, Сурський, Лоханський, Дзвонецький, Ненаситенський, Вовнизький, Будильський, Лишний, Вільний (не вірю, тепер порогів не видно, вони були затоплені водою, коли побудували Дніпрогес).

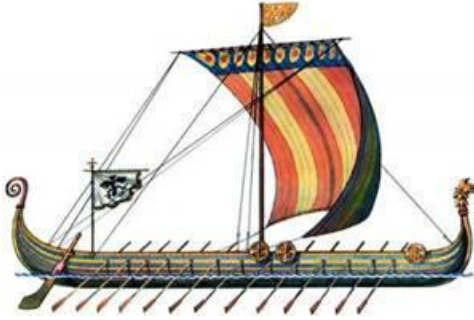
- 10) Усього було побудовано 8 козацьких Січей: Хортицька (1553-1557), Токмаківська (1560-1638), Базавлуцька (1593-1638), Микитинська (1638-1652), Чортомлицька (1652-1709), Кам'янська (1709-1711), Олешківська (1711-1734), Підпільненська (1734-1775) (не вірю, всього січей було 9, остання Задунайська (1775-1828)).

Бонусні питання:

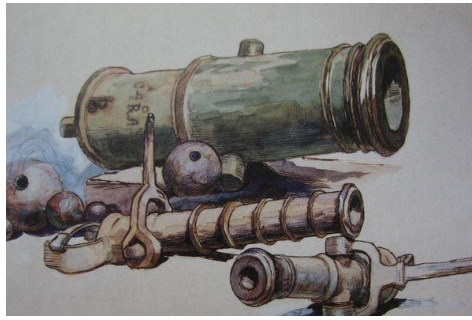
1. Старі козаки, які відчували свою неміч, залишали Січ і відправлялися до монастирів доживати свого віку. По дорозі туди вони частували усіх, кого зустрічали на своєму шляху. Люди так і прозвали їх – «пригощальники» (не вірю, їх називали «прощальники»).
2. Усього козацька армія нараховувала близько 20 000 козаків (вірю).

3. Станція «Чумацький шлях».

1. Потрібно встановити відповідність між назвами речей козаків та їх зображенням (11 балів + час).

Печатка	
Козацька чайка	
Люлька	
Пістолі	

Гармата

Пернач

Литаври

Бунчук

Порохівниця

Каламар	
Булава	

2. Відновити назви областей на карті України (26 балів + час).

Автономна Республіка Крим

Вінницька область

Волинська область

Дніпропетровська область

Донецька область

Житомирська область

Закарпатська область

Запорізька область

Івано-Франківська область

Київська область

Кіровоградська область

Луганська область

Львівська область

Миколаївська область

Одеська область

Полтавська область

Рівненська область

Сумська область

Тернопільська область

Харківська область

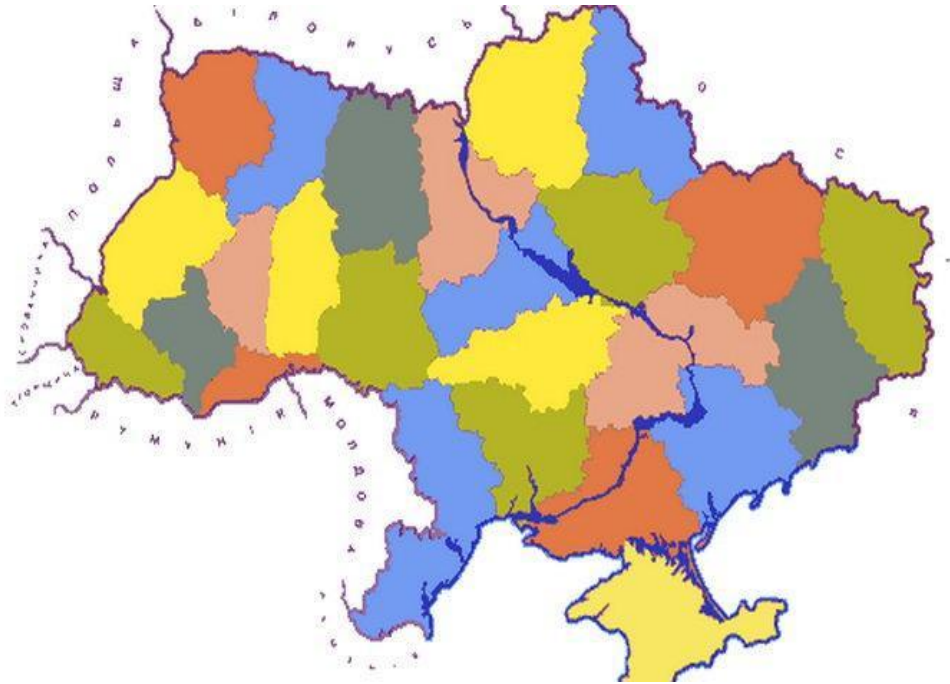
Херсонська область

Хмельницька область

Черкаська область

Чернівецька область

Чернігівська область

4. Станція «Мистецька (пазл)».

Скласти пазл репродукції картини І. Рєпіна «Як козаки листа писали турецькому султану» (5 балів). Вказати назву та автора картини (5 балів).

- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.

5. Станція «Мистецька (художники)»

На прикріплених аркушах паперу кожен рій повинен намалювати козака на повний зріст. Один учасник біжить – малює голову, повертається, тоді наступний – тулуб і т.д. Виграє рій, який швидко, згуртовано, акуратно і точно намалює козака (10 балів).

6. Станція «Театральна».

На даній станції рій повинен одягнути козака (на козакові повинні бути обов'язково: шапка, сорочка-вишиванка, пояс, жилет, шаровари, чоботи, шабля, жупан або кожух). Одяг козака перемішаний із іншими частинами одягу як чоловічого, так і жіночого. Учасники повинні правильно і швидко

вибрати необхідні частини одягу козака і одягнути на одного із членів рою. Завдання виконується на час та правильність (8 балів + час).

7. Станція «Спортивна».

Учасникам пропонуються різноманітні спортивні естафети.

8. Станція «Козацькі прізвища».

Від природи справжні українці вирізнялися хистом майстерно розповідати, вміли підмічати смішні сторони в інших і зображувати їх у жартівливому, але ні для кого не образливому тоні. Як зазначалося в одній з книг «Звичаї у запорожців дивні, вчинки хитрі, а мова й вигадки гострі й більше на насміх схожі». Цією рисою вдачі запорозьких козаків почасти пояснюються й ті дивацькі прізвиська, якими вони наділяли своїх новачків. Часто їх козакам давала громада. Наприклад: той, хто спалив курінь – Палій, хто розкладав вогонь над водою – Паливода, той, хто варив кашу – Кашовар тощо. Так само виникли прізвища Горбач, Малюта, Череп, Слизький.

Завдання: Скласти списки новоприбулих козаків, згадавши якнайбільше козацьких прізвищ. Для цього у вас є 1 хвилина (1 прізвище – 1 бал).

Приклади прізвищ: Півторакожуха, Тягнирядно, Рябошапка, Рябокінь, Жовтобрюх, Непийпиво, Нетудихата, Лупиніс, Загубиколесо, Задерживіст, Губишапка, Махиня(маленький на зріст), Малюта(здоровань), Святоша(шибеник), Доброволь(лінивий), Черепаха(вайлуватий), Палій(той, хто спалив курінь), Корж(схожий з перепічкою), Головатий, Чуб, Зуб, Носань, Сторчак, Слинько, Скупий, Солодкий, Нещадний, Орлик, Сивокін, Смалений, Чобіт, Халява, Сірко, Жовтяниця.

9. Станція «Влуч у ціль».

З відстані 5 кроків кожен учасник команди має влучити у пазл (кожен має 3 кидки). Підраховується загальна кількість балів всіх учасників.

10. Станція «Гонка за лідером».

За 1 хвилину дати якнайбільше правильних відповідей на запитання (одна правильна відповідь – 1 бал).

8-11 класи

1. Як називалися судна, на яких плавали запорозькі козаки? (Чайки)
2. Острів, на якому була розташована Запорозька Січ. (Хортиця)
3. Яку назву мала зачіска козаків? (Оселедець)
4. Якого кольору був стяг у Запорізькій Січі? (Малиновий)
5. Козацький бойовий танець. (Гопак)

6. Палиця з кулястим потовщенням, знак гетьманської влади. (Булава)
7. Виборний ватажок козацького війська. (Гетьман).
8. Юний зброєносець у козацької старшини.(Джура)
9. Місце перебування запорізьких козаків, теж саме, що Січ. (Кіш)
- 10.Вождь, отаман козаків на Запорозькій Січі. (Кошовий)
- 11.Офіцерський чин у козацких військах. (Осавул)
- 12.Керівник козацького війська. (Отаман).
- 13.Шкіряна сумка або футляр для лука і стріл. (Сагайдак)
- 14.Особа, що охороняла прапор або корогву війська. (Хорунжий)
- 15.Особа, яка завідувала усіма письмовими справами запорозького війська. (Писар)
- 16.Напівофіційна назва території Лівобережної України 17-18 століття під владою гетьмана. (Гетьманщина)
- 17.Безтурботна людина, яка весело любить проводити час, прізвисько одного з козацьких гетьманів. (Байда)
- 18.Невелика легка тимчасова будівля, у якій жили козаки. (Курінь)
- 19.Один із найвищих військових чинів козацтва, який мала особа, що охороняла бунчук. (Бунчужний)
- 20.Висока споруда, за допомогою якої козаки мали змогу спостерігати за ворогом і передавали сигнали. (Вежа)
- 21.Згідно Конституції Пилипа Орлика, саме на ці українські свята відбуваються козацькі генеральні ради. (Різдво, Великдень, Покрова)
- 22.Відсутність у козака страху перед небезпекою, невідомим. (Відвага)
- 23.Скільки битв, що передували Переяславській раді, очолив Богдан Хмельницький? (6; 1648р. – під урочищем Жовті Води, під Корсунем, під Пилявцями, 1651р. – битва під Берестечком, 1652р. – битва під Батогом, 1653р. – Жванецька битва)
24. Назвіть ім'я відомого українського поета, який у своїх творах оспівав козацьких ватажків. (Т.Г.Шевченко «Іван Підкова», «Гайдамаки» та ін.)

5-7 класи

1. Кого називали козаком? (Вільну людину).
2. Хто стояв на чолі козацького війська? (Гетьман).
3. Як називали хати, в яких жили козаки? (Курінь).
4. Де розташовувались козацькі табори? (Запорізька Січ).
5. Відсутність у козака страху перед небезпекою, невідомим. (Відвага)
6. Про яку деталь козацького вбрання казали: «Широкі, як Чорне море». (Шаровари).
7. Невелика легка тимчасова будівля, у якій жили козаки. (Курінь)
8. З ким вели війни козаки за незалежність? (З Туреччиною, Польщею).

9. Які імена козацьких гетьманів вам відомі? (Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Петро Полуботок...).
10. Яку назву мала зачіска козаків? (Оселедець)
11. Якого кольору був стяг у Запорізькій Січі? (Малиновий)
12. Козацький бойовий танець. (Гопак)
13. А чи знаєте ви ім'я дивовижного гетьмана – силача, який легко міг зламати руками підкову? (Іван Підкова).
14. Як називалися судна, на яких плавали запорозькі козаки? (Чайки)
15. Острів, на якому була розташована Запорозька Січ. (Хортиця)
16. Висока споруда, за допомогою якої козаки мали змогу спостерігати за ворогом і передавали сигнали. (Вежа)
17. Юний зброєносець у козацької старшини. (Джура)